

УДК 378.147:005.342

DOI 10.32755/sjeducation.2025.01.107

СТОРИТЕЛІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Разумейко Наталія Сергіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
начальник кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін,

Пенітенціарна академія України,
(14000, Україна, м. Чернігів, вул. Гонча, 34,

e-mail: bagira.rns@gmail.com)

ORCID: 0000-0003-0801-3490

Researcher ID AAC-5633-2021

Scopus-Author ID 56480784600;

Аніщенко Вікторія Олександрівна,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
педагогіки та гуманітарних дисциплін,

Пенітенціарна академія України
(14000, Україна, м. Чернігів, вул. Гонча, 34,

e-mail: oceansoulvik111@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-5062-3789

Researcher: AAC-5442-2021

Scopus-Author: 5720-8032-016

Сьогодення вимагає використовувати нові інноваційні методи і технології навчання здобувачів вищої освіти, слухачів курсів підвищення кваліфікації в закладах вищої освіти (далі – ЗВО), які дозволяють їм сформувати професійну компетентність, готовність до діяльності в умовах професійного середовища та м'яко долати певні виклики в житті.

Мета статті полягає в аналізі особливостей, видів та форм сторітелінгу, визначенні переваг і можливостей його використання як освітньої методики.

Методологія дослідження базується на сучасних положеннях педагогічної науки та психології, відображає взаємозв'язок методологічних підходів щодо вивчення процесу формування критичного мислення, емоційної залученості, мотивації здобувачів вищої освіти, слухачів курсів підвищення кваліфікації ЗВО до особистісно-професійного розвитку протягом життя.

Автори статті висвітлили результати не тільки теоретичних досліджень щодо можливостей використання сторітелінгу як інноваційного методу навчання, але й обґрунтували ефективність застосування цього методу в освітньому процесі для створення гармонійної та безбар'єрної атмосфери спілкування в системі «викладач – здобувач вищої освіти (слухач)», підвищення та утримання рівня уваги, розвитку емоційного інтелекту, загального рівня освітньої культури.

Висновки. *Сторітелінг як формат навчання в закладі вищої освіти має величезну практичну цінність. Його застосування дає змогу підвищити рівень засвоєння матеріалу, розвинути логічне та критичне мислення, сприяє систематизації міжпредметних знань.*

Ключові слова: *емоційний інтелект, інноваційний метод, логічне та критичне мислення, сторітелінг, технології навчання.*

STORYTELLING AS AN INNOVATIVE METHOD IN MODERN EDUCATION

Razumeyko Nataliia,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Education and the Humanities,
Penitentiary Academy of Ukraine

(34 Honcha Street, Chernihiv, 14000, Ukraine,

e-mail: bagira.rns@gmail.com)

ORCID: 0000-0003-0801-3490

Researcher ID AAC-5633-2021

Scopus-Author ID 56480784600;

Anishchenko Viktoriia,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department of Pedagogy
and Humanitarian Disciplines,

Penitentiary Academy of Ukraine

(34 Honcha Street, Chernihiv, 14000, Ukraine,

e-mail: oceansoulvik111@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-5062-3789

ResearcherID: AAC-5442-2021

Scopus-Author: ID57208032016

The present requires the use of new innovative methods and technologies in the education of higher education students, participants of professional development courses in higher education institutions (hereinafter – HEIs), which allow them to develop professional competence, readiness for activity in professional environments, and to navigate certain challenges in life smoothly.

The aim of the article is to analyse the features, types, and forms of storytelling, as well as to determine the advantages and opportunities of using it as an educational methodology.

The research methodology is based on contemporary tenets of pedagogical science and psychology, reflecting the interconnection of methodological approaches concerning the study of the process of forming critical thinking, emotional engagement, and motivation of higher education students, participants of professional development courses at HEIs towards personal and professional development throughout life.

The authors of the article highlighted the results of both theoretical research regarding the possibilities of using storytelling as an innovative teaching method, and substantiated the effectiveness of applying this method in the educational process to create a harmonious and barrier-free communication atmosphere within the system of “teacher – higher education student (participant)”, enhancing and maintaining attention levels, developing emotional intelligence, and overall educational culture.

Conclusions. *Storytelling as a learning format in higher education institutions holds immense practical value. Its application enables the enhancement of material comprehension, the development of logical and critical thinking, and contributes to the systematisation of interdisciplinary knowledge.*

Key words: *emotional intelligence, innovative method, logical and critical thinking, technologies in the education, storytelling.*

Постановка проблеми. У сучасному освітньому процесі дедалі більшої популярності набувають інноваційні методи викладання, які сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти та розвитку їхніх особистісних якостей. Одним із таких методів є сторітелінг – техніка передачі знань через розповідання історій. Сторітелінг стає потужним інструментом для викладачів, оскільки поєднує в собі елементи креативного підходу, емоційного впливу та активної взаємодії зі слухачами. Завдяки цьому методу інформація не тільки передається, але й засвоюється на більш глибокому рівні.

З розвитком технологій сторітелінг отримав нові можливості для інтеграції в освітній процес. Тепер викладачі можуть використовувати мультимедійні інструменти, такі як відео, інтерактивні презентації, подкасти, щоб створити більш захопливі історії. Віртуальні та доповнені реальності також відкривають нові горизонти для занурення студентів у навчальний процес через сторітелінг.

Метою статті є аналіз особливостей, видів та форм сторітелінгу, визначення переваг та можливостей використання його як освітньої методики.

Методологія дослідження базується на сучасних положеннях педагогічної науки та психології, відображає взаємозв'язок методологічних підходів щодо вивчення процесу формування критичного мислення, емоційної залученості, мотивації здобувачів вищої освіти, слухачів курсів підвищення кваліфікації ЗВО до особистісно-професійного розвитку протягом життя.

Актуальність проблеми та аналіз наукових досліджень.

Сторітелінг як метод навчання був винайдений і успішно впробуваний на особистому досвіді Д. Армстронгом [1], головою міжнародної компанії Armstrong International. Послідовники А. Акчун [1], Х. Айяр [1], Е. Ердоган [1], С. Брайант [2], Д. Соле [3] та Д. Вілсон [3] цей метод використали для розвитку комунікативних навичок персоналу з використанням не лише тексту, а й мультимедійних засобів [1]. Дослідники чітко врахували не тільки цікавість історій, вони використали ще й психологічні особливості людей, що полягає в емоційному сприйнятті почутого (яскраві історії запам'ятовуються легше і краще, ніж сухі інструкції).

В освітньому процесі українські дослідники почали використовувати метод сторітелінгу нещодавно, і на сьогодні цей метод вважається інновацією в освіті. Можна виокремити наукові праці таких вітчизняних учених, як Н. Бондаренко [4], О. Васьківська [5], Л. Зданевич [6], К. Крутій [6], Ю. Маковецька-Гудзь [8], С. Паламар [9], К. Чеканюк [10] та ін.

Результати дослідження. Сторітелінг (від англ. «storytelling» – мистецтво розповідання історій) – це техніка подання інформації у формі структурованих історій, що мають на меті передати ключові знання або концепції. В основі сторітелінгу лежить розповідь, яка викликає інтерес і захоплює аудиторію, дозволяючи їй залучитися в процес навчання на емоційному рівні [3]

В освітньому контексті сторітелінг – це спосіб донесення складної інформації в доступній та захопливій формі. Викладачі використовують історії для ілюстрації абстрактних понять, пояснення складних тем або створення ситуацій для критичного мислення.

Сторітелінг як педагогічний інструмент має багато переваг, що значно підвищує якість навчального процесу та сприяє розвитку особистісних якостей здобувачів освіти. Які ж основні переваги використання сторітелінгу в освіті?

Історії мають здатність захоплювати слухачів і утримувати їхню увагу. Завдяки інтригуючим сюжетам, цікавим персонажам та емоційно забарвленим подіям здобувачі вищої освіти,

слухачі курсів підвищення кваліфікацій стають більш залученими в освітній процес. Це особливо корисно під час вивчення складних або абстрактних тем, коли традиційні методи викладання можуть здатися занадто нудними. Сторітелінг створює живу й цікаву атмосферу в аудиторії, що стимулює до активної участі всіх учасників процесу навчання.

Також сторітелінг має психолого-педагогічний ефект впливу, оскільки інформація, яка подана у вигляді історії, краще запам'ятовується, впливає на виникнення асоціацій та візуальних образів. Це сприяє перенесенню інформації з короткочасної пам'яті в довготривалу. Дослідження показують, що люди краще запам'ятовують факти, які подаються в контексті історій, оскільки така інформація має емоційне забарвлення і більш структурується у свідомості. Сюжетна послідовність допомагає слухачам краще зрозуміти складні поняття.

Сторітелінг дозволяє здобувачам вищої освіти та слухачам курсів підвищення кваліфікації не лише сприймати інформацію, а й аналізувати дії персонажів, оцінювати їхні вчинки, робити власні висновки. Це сприяє розвитку критичного мислення, коли вони не просто пасивно слухають, а активно залучаються до аналізу сюжету та прийняття рішень. Вони вчаться ставити питання «Чому?» і «Як?» щодо поведінки героїв або розвитку подій, що розвиває їхні аналітичні навички та здатність розв'язувати проблеми.

Історії справді здатні викликати емоційний відгук і створити підґрунтя до емоційної залученості учасників освітнього процесу, що сприяє більш глибокому засвоєнню матеріалу. Викладачі можуть використовувати історії для того, щоб здобувачі вищої освіти та слухачі курсів підвищення кваліфікації уявили себе частиною подій або персонажами історії, коли вони можуть відчувати певні емоції, ідентифікувати свої відчуття та почуття, визначити особисті наміри та сформулювати подальші дії. Не є секретом, що емоції допомагають створити сильніші спогади, що впливає на фіксацію в пам'яті важливої інформації через почуття, які особливим чином можуть сприяти підвищенню ефективності навчання.

Окрім того, сторітелінг сприяє розвитку мовленнєвих і комунікативних навичок, особливо якщо здобувачі вищої освіти залучаються до процесу створення власних історій. Вони вчаться правильно формулювати свої думки, будувати логічні та зв'язні розповіді, що розвиває їхнє мовлення та вміння спілкуватися.

Сторітелінг дозволяє поєднувати знання з різних предметів і дисциплін у єдиний контекст. Через розповідання історій можна пов'язати гуманітарні, природничі та технічні дисципліни, показати їхню взаємодію та реальне застосування в житті. Це допомагає здобувачам вищої освіти бачити загальну картину і розуміти, як різні аспекти знань пов'язані між собою.

Сторітелінг є універсальним інструментом, який можна адаптувати для різних груп слухачів, включно з тими, хто має особливі освітні потреби. Цей метод може бути застосований для забезпечення інклюзивності в освітньому середовищі, оскільки історії можуть бути зрозумілими для здобувачів з різними рівнями підготовки та схильностями до певних стилів навчання. Історії можуть бути використані для забезпечення рівного доступу до навчання та допомагати слухачам з різними можливостями успішно засвоювати матеріал.

Інтригувальні й захопливі історії стимулюють здобувачів до подальшого дослідження теми, пошуку додаткової інформації та критичного переосмислення почутого. Це підвищує їхню мотивацію до самостійної роботи, що є важливою складовою сучасного навчального процесу. Сторітелінг може стати відправною точкою для досліджень, написання есе або участі в групових дискусіях.

Сторітелінг можна ефективно використовувати на різних етапах процесу здобуття знань, вмінь та навичок:

- на початку заняття – історія може стати чудовим способом залучити увагу студентів до нової теми. Це дозволяє швидко створити контекст для подальшого обговорення;
- у процесі пояснення матеріалу – під час викладення нового матеріалу або поглиблення в певні його частини історії допомагають пояснити складні поняття через прості життєві приклади;
- під час рефлексії – сторітелінг можна використовувати як метод підсумку навчального заняття. Викладач може по-

просити здобувачів вищої освіти, слухачів створити свою історію, яка б ілюструвала вивчену тему або поняття.

У сторітелінгу широко використовується таке поняття, як архетип історій. Психотерапевт Карл Густав Юнг досліджував сні своїх пацієнтів і виявив у них типи персонажів, що повторюються. Виявилось, що одні й ті самі герої зустрічаються в міфах усіх культур. Юнг назвав їх «архетипами» – і так відкрив одне з ключових понять сторітелінгу [7].

Архетип у сторітелінгу – це універсальний образ, персонаж, сюжетна структура або тема, які повторюються в різних культурах, літературі та історіях по всьому світу. Архетипи відображають базові людські досвіди, емоції та інстинкти, з якими люди можуть легко ідентифікувати себе, оскільки ці образи й теми є частиною колективної свідомості людства. Їх використання у сторітелінгу допомагає створити емоційний зв'язок між аудиторією та історією, робить її більш зрозумілою і переконливою [7].

Архетипи можуть виявлятися в ролях персонажів, типових сюжетах або ключових мотивах. Наприклад, у більшості історій є такі архетипові персонажі, як Герой (той, хто долає труднощі), Мудрий наставник (який допомагає герою), Трикстер (який приносить непередбачуваність або хаос) та інші. Крім того, існують архетипові сюжети, такі як Пошук (герой вирушає в подорож для досягнення мети) або Подорож і повернення (герой повертається зміненним після пригод). Архетипи у сторітелінгу також можна сприймати як базові структури, що дають письменникам і творцям каркас для побудови історій, роблячи їх більш захопливими й багатшаровими. Наприклад, у казках, міфах та літературі різних культур можна знайти схожі сюжети й ролі персонажів, незважаючи на те, що вони виникли в різних місцях і різний час.

Використання архетипів у сторітелінгу має низку переваг, а саме: а) легкість сприйняття: оскільки архетипи відображають спільні людські переживання, вони роблять історію легкою для розуміння; б) додають глибини, дозволяючи персонажам розкривати складні емоції та життєві дилеми; в) зрозумілі

людям з різних культур і контекстів, оскільки відображають спільний досвід.

Таким чином, архетипи є потужним інструментом у сторітелінгу, який допомагає створити незабутні, сильні та впливові історії, що резонують з аудиторією.

Розглянемо найпопулярніші архетипи історій у сторітелінгу. Перший архетип історій – це «Мономіт». Він є потужним інструментом у сторітелінгу, оскільки відображає глибинні аспекти людського досвіду: виклик, випробування, ріст, трансформацію та повернення. Ця структура дає аудиторії можливість ідентифікувати себе з героєм і співпереживати з ним його подорожі, що робить історію більш емоційною.

«Мономіт», або «Подорож героя», – це універсальна сюжетна структура, яка була вперше описана американським міфологом та письменником Джозефом Кемпбеллом у його книзі «Герой з тисячею облич» (1949). Ця концепція описує типовий сюжет, який проходить через багато міфів, легенд та історій різних культур і епох. «Мономіт» став однією з найвідоміших форм оповідання, яку використовують у літературі, кінематографії, мистецтві та інших формах творчості. Історії, що відповідають структурі мономіту, можна знайти в різних культурах і літературах: «Одіссея» Гомера – де Одисей проходить безліч випробувань, повертаючись додому після Троянської війни. «Зоряні війни» Джорджа Лукаса, де Лука Скайвокер проходить усі етапи мономіту, стаючи героєм галактики.

Сьогодні концепція мономіту активно використовується в кіно, літературі та відеоіграх. Багато популярних фільмів і книг застосовують цю структуру, оскільки вона допомагає створити захопливий і зрозумілий для широкої аудиторії сюжет.

Другий архетип історій – «Гора». Це одна з класичних сюжетних структур, яка зосереджується на поступовому розвитку напруження та емоційного впливу, що досягає кульмінації перед остаточним розв'язанням конфлікту. Цей тип історії схожий на драматичну побудову сюжету, де події та емоції поступово «піднімаються», немов на гору, до найвищої точки, а потім спадають, завершуючись розв'язкою. Особливості історії «Гора» – це фокус на поступовому розвитку, історія

створюється навколо зростання напруги. Вона дає змогу аудиторії поступово занурюватися в сюжет і викликає широкий спектр емоцій завдяки зміні ритму та напруги.

Архетип історії «Гора» символізує виклик або шлях, який герої повинні подолати. Це ідеально підходить для історій про подорож, розвиток або трансформацію. Історії, що відповідають структурі «Гора», можна знайти в різних культурах і літературах. Яскравий приклад – фільм «Титанік», де глядач поступово знайомиться з героями та їхніми історіями, а напруга наростає до кульмінації – моменту катастрофи. Після цього відбувається розв'язка і завершення. Роман «Гаррі Поттер і кубок вогню»: тут події розгортаються поступово, конфлікти та випробування стають дедалі складнішими, досягаючи кульмінації у фінальному випробуванні та дуелі з Волдемортом.

Третій архетип історій – «Фальстарт» (False Start) – є нетиповою, але дуже цікавою наративною структурою, яка грає на очікуваннях аудиторії, створюючи початкове враження, що сюжет рухається в одному напрямку, а потім раптово змінює свій курс. Цей прийом часто використовується, щоб здивувати, заінтригувати чи обдурити аудиторію, вводячи несподівані повороти.

Основна характеристика історії «Фальстарт» – це хибний початок. Історія починається з конкретної передумови, яка здається очевидною для аудиторії, але виявляється неправильною чи оманливою. Глядачі або читачі можуть вважати, що вони розуміють напрямок сюжету, але насправді все йде не так, як очікувалося. У певний момент історії наратив різко змінює напрямок. Це може бути несподівана розв'язка, зміна жанру, нове розуміння головних персонажів чи ситуації. Цей поворот змушує аудиторію переглянути початкові припущення. Часто після фальстарту аудиторії доводиться переоцінити те, що вони побачили або прочитали. Поворот може створити ефект моменту, коли стає зрозуміло, що всі деталі вказували на цей розвиток, але їх значення було приховане. «Фальстарт» викликає здивування, інтригу або навіть шок. Він грає на очікуваннях аудиторії, змушуючи активно залучатися до історії, щоб розібратися в її справжньому змісті.

Яскравий приклад історії «Фальстарт» – фільм «Гра» (The Game, 1997), де головний герой думає, що бере участь у певній грі, але сюжет кілька разів змінює курс, викликаючи сумніви, що є реальним. Історії з фальстартом чудово «працюють» у кіно, літературі та навіть у сторітелінгу для освіти чи бізнесу, оскільки вони ефективно утримують увагу, ламаючи стереотипи.

Четвертий архетип – «Історія всередині історії» (Story Within a Story), також відомий як метанаратив або вставна історія, – структурний прийом, коли одна розповідь вставлена в іншу. Це створює багаторівневу структуру, що дозволяє глибше розкрити теми, персонажів і значення основного сюжету. Така техніка часто використовується для того, щоб показати різні перспективи, створити контраст або додати додатковий вимір до історії.

Основні характеристики історій «Історія всередині історії» – багаторівневий сюжет. Головна історія виступає як «рамка», всередині якої розгортається додаткова історія (або кілька історій). Вставна історія може бути окремою, але її події зазвичай пов'язані з центральним сюжетом або допомагають розкрити його зміст. Є чіткий момент, коли історія змінюється, і аудиторія переноситься з основної історії до внутрішньої. Це може бути зроблено через спогади, розповідь персонажа, мрії або навіть письмові твори в межах сюжету. Така структура стимулює аудиторію мислити на кількох рівнях, встановлювати зв'язки між «рамкою» та внутрішньою історією. Історії, що відповідають структурі «Історія всередині історії», можна знайти в різних фільмах і літературі. «Тисяча і одна ніч» – один із класичних прикладів. Шахразада розповідає численні історії, щоб уникнути своєї страти, і кожна історія є частиною більшої розповіді. Фільм «Форрест Гамп»: історія про життя Форреста розповідається ним самим у вигляді серії спогадів, які утворюють окремі історії. «Історія всередині історії» – це один з найефективніших способів зробити розповідь багатогранною, інтригуючою та глибокою. Ця техніка дозволяє авторам гратися з часом, простором і перспективами, створюючи незабутній досвід для аудиторії.

Сторітелінг охоплює різні напрями: у ньому тісно переплетені педагогіка і психологія, дидактика й акторська майстерність викладача і здобувачів, слухачів вищої освіти. Вид історії, що використовується у сторітелінгу, залежить, як правило, від того, для якої саме аудиторії вона призначена, у межах якої навчальної дисципліни, виду навчального заняття має бути застосована.

З метою з'ясування дієвості впливу сторітелінгу на зміну особистісних якостей та м'яких професійних компетенцій на кафедрі педагогіки та гуманітарних дисциплін розробили анкету, де відповідним чином були поставлені питання до здобувачів вищої освіти та слухачів курсів підвищення кваліфікації в межах певних навчальних дисциплін («Основи педагогіки», «Безпека життєдіяльності», «Риторика», «Ділова риторика та ведення переговорів», «Комунікативні технології в правоохоронній діяльності») або відповідно до окремих тем («Формування психологічної стійкості персоналу Державної кримінально-виконавчої системи України», «Командоутворення», «Ораторське мистецтво та спічрайтинг» та ін.). Опрацьовані дані анкет стали основою для створення таблиці, що відображає результати опитування. Оцінки вимірювалися на початку навчання та по його закінченні за 10-бальною шкалою, де 1 бал – найнижча оцінка, а 10 балів – найвища оцінка.

Таблиця 1 – Відповіді респондентів щодо впливу сторітелінгу на формування професійних та особистісних якостей по закінченні вивчення навчальної дисципліни/навчальної теми (середнє значення, бал)

Важливі індивідуальні якості та професійні навички	Здобувачі вищої освіти та слухачі курсів підвищення кваліфікації, бал		
	перший бакалаврський рівень	другий магістерський рівень	слухачі курсів підвищення кваліфікації
зацікавленість до навчального матеріалу	9	10	9
мотивація до активної діяльності в аудиторії	8	9	10

самотивація до навчання	8	9	9
творче мислення та здібності до висвітлення особисто написаних історій перед аудиторією	9	9	9
критичне мислення та вміння приймати рішення	7	8	9
мовленнєві навички	8	9	9
соціально-комунікативні навички	9	9	9
логіка мислення	8	9	9
зменшення рівня невпевненості та страху аудиторії	8	9	9
організаційні здібності	7	9	10
ораторська майстерність	8	9	9
навички спічрайтингу	7	8	8

Результати опитування дають підстави стверджувати, що на шляху впровадження сторітелінгу на різних навчальних заняттях у межах певних навчальних дисциплін відбувається захопливий процес формування креативності та творчих навичок, подолання комунікативних бар'єрів і створення гармонійного освітнього середовища.

Висновки. Теоретичне дослідження та практичне застосування сторітелінгу доводить можливість і доцільність його застосування в процесі навчання. Можна зауважити, що сторітелінг – це не просто розповідання історій, це потужний педагогічний та психологічний інструмент, який може змінити підхід до навчання та зробити освітній процес креативним, цікавим, творчим. Сторітелінг дає можливість створити гармонійний комунікативний простір між викладачем і здобувачами вищої освіти (слухачами), сприяє розвитку критичного

мислення, емоційної залученості, підвищує рівень уваги, створює підґрунтя для кращого засвоєння матеріалу. Викладачі, які використовують цей потужний інструмент, мають змогу не тільки створити сучасні педагогічні умови для навчання, але й м'яко вплинути на мотивацію здобувачів вищої освіти, слухачів розвиватися протягом життя.

Список використаних джерел

1. Akgun A., Keskin H., Erdogan E. The influence of storytelling approach in travel writings on readers empathy and intentions. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. Vol. 207. P. 577–586.
2. Bryant S. C. How to tell stories to children: And some stories to tell. 1985.
3. Sole D., Wilson D. Storytelling in organizations: the power and traps of using stories to share knowledge in organizations. LILA, Harvard, Graduate School of Education, 2002.
4. Бондаренко Н. Storytelling як комунікативний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. № 7 (174). С. 130–135.
5. Васківська О. Є. Сторітелінг як інструмент соціальної журналістики. Modern international relations: topical problems of theory and practice : collective monograph / Faculty of International Relations of the National Aviation University ; under general editorship of W. Welskop, Y. O. Voloshin – Lodz : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi, 2021. P. 280–284.
6. Крутий К., Зданевич Л. Сторітелінг: мистецтво розповідання, або Як зацікавити й мотивувати дітей. *Дошкільне виховання*. 2017. № 7. С. 2–6.
7. Лівін Марк. Сторітелінг для очей, вух і серця. Київ : Наш Формат, 2020. 184 с.
8. Маковецька-Гудзь Ю. А. Storytelling в педагогічній практиці: розвиток комунікативного потенціалу. 2017. URL: <https://kumlk.kpi.ua/>.
9. Паламар С., Наumenко М. Сторітеллінг у професійній підготовці майбутніх педагогів: сучасні інструменти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019. № 7. С. 48–55. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019.7.5>.
10. Чеканюк К. Сторітелінг як технологія професійного розвитку вчителів біології. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. 2023. № 1 (25). С. 149–155.

References

1. Akgun, A., Keskin, H., Ayar, H. & Erdogan, E. (2015), "The influence of storytelling approach in travel writings on readers empathy and travel intentions", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Vol. 207, pp. 577–586.
2. Bryant, S. C. (1985), How to tell stories to children: and some stories to tell.
3. Sole, D. & Wilson, D. (2002), Storytelling in organizations: the power and traps of using stories to share knowledge in organizations. LILA, Graduate School of Education, Harvard.
4. Bondarenko, N. (2019), "Storytelling as a communication trend and a method of teaching all subjects in school", *Youth and market*, № 7 (174), pp. 130–135.
5. Vaskivska, O. E. (2021), "Storytelling as a tool of social journalism", *Modern international relations: topical problems of theory and practice* : collective monograph / Faculty of International Relations of the National Aviation University; under general editorship of W. Welskop, Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi, Łódź, pp. 280–284.
6. Krutii, K. and Zdanevych, L. (2017), "Storytelling: the art of or how to interest and motivate children", *Preschool education*, № 7, pp. 2–5.
7. Levin, Mark (2020), Storytelling for the eyes, ears and heart, Nash Format, Kyiv.
8. Makovetska-Hudz, Yu. A. (2017), Storytelling in pedagogical practice: development of communicative potential, available at: <https://kumlk.kpi.ua/>.
9. Palamar, S. and Naumenko, M. (2019), "Storytelling in the professional training of future teachers: modern instruments", *Open educational e-environment of Modern University*, № 7, pp. 48–55, available at: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019.7.5>.
10. Chekanyuk, K. (2023), "Storytelling as a technology for professional development of biology teachers", *Bulletin of Alfred Nobel University*, №1 (25), pp. 149–155.